RÅDETS AFGØRELSE

af 26. april 2010

om supplering af Schengengrænsekodeksen for så vidt angår overvågning af de ydre søgrænser inden for rammerne af det operative samarbejde, der samordnes af Det Europæiske Agentur for Forvaltning af Det Operative Samarbejde ved EU-medlemsstaternes Ydre Grænser

(2010/252/EU)

RÅDET FOR DEN EUROPÆISKE UNION HAR —

under henvisning til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 562/2006 af 15. marts 2006 om indførelse af en fællesskabskodeks for personers grænsepassage (Schengengrænsekodeks) [1], særlig artikel 12, stk. 5,

under henvisning til forslag fra Europa-Kommissionen, og

ud fra følgende betragtninger:

(1) Formålet med grænseovervågning er at forhindre ulovlig grænsepassage, at bekæmpe grænseoverskridende kriminalitet og at pågribe eller træffe andre foranstaltninger over for personer, som har passeret grænsen ulovligt. Grænseovervågning bør effektivt forhindre og modvirke, at personer omgår kontrollen ved grænseovergangssteder, og afsløre ulovlig passage af de ydre grænser.

(2) Det Europæiske Agentur for Forvaltning af det Operative Samarbejde ved EU-medlemsstaternes Ydre Grænser (i det følgende benævnt »agenturet«) er ansvarligt for samordningen af det operative samarbejde mellem medlemsstaterne med henblik på at lette anvendelsen af EU-retten, bl.a. med hensyn til grænseovervågning. Der er behov for yderligere regler vedrørende den grænseovervågning, der udføres af en medlemsstats sø- eller luftværnsenheder ved andre medlemsstaters søgrænser inden for rammerne af det operative samarbejde, der samordnes af agenturet, samt en yderligere styrkelse af dette samarbejde.

(3) I henhold til forordning (EF) nr. 562/2006 og de almindelige principper i EU-retten bør de foranstaltninger, som træffes under overvågningsoperationen, stå i rimeligt forhold til de forfulgte mål og fuldt ud overholde de grundlæggende rettigheder og flygtninges og asylansøgeres rettigheder, herunder særligt forbuddet mod refoulement. Medlemsstaterne er bundet af EU's regler om asyl og navnlig af Rådets direktiv 2005/85/EF af 1. december 2005 om minimumsstandarder for procedurer for tildeling og fratagelse af flygtningestatus i medlemsstaterne [2], for så vidt angår asylansøgninger, der indgives på medlemsstaternes område, herunder ved grænsen og i transitområderne i medlemsstaterne.

(4) Det Europæiske Råd understregede på møderne den 18.-19. juni 2009 og den 29.-30. oktober 2009 behovet for forstærkede grænsekontrolaktioner, der koordineres af agenturet, og for klare regler for operationer i forbindelse med fælles patruljering. Det Europæiske Råd understregede også på mødet i juni behovet for regler for ilandsætning af reddede personer.

(5) Det bør tages i betragtning, at grænseovervågningsoperationer, der samordnes af agenturet, udføres efter en operativ plan, og i overensstemmelse med en tidsplan og instrukser fra et koordinationscenter, hvori de deltagende medlemsstater og agenturet er repræsenteret, og at der inden operationens start udpeges en eller flere værtsmedlemsstater, hvis grænse vil blive overvåget.

(6) Gennemførelsen af denne afgørelse berører ikke kompetencefordelingen mellem Unionen og medlemsstaterne og påvirker ikke medlemsstaternes forpligtelser i henhold til De Forenede Nationers havretskonvention, den internationale konvention om sikkerhed for menneskeliv på søen, den internationale konvention om maritim eftersøgning og redning, De Forenede Nationers konvention om bekæmpelse af grænseoverskridende organiseret kriminalitet og dens protokol om bekæmpelse af menneskesmugling til lands, ad søvejen og ad luftvejen, konventionen om flygtninges retsstilling, konventionen til beskyttelse af menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder og andre relevante internationale instrumenter.

(7) I forbindelse med en grænseovervågningsoperation til søs kan der opstå en situation, hvor det er nødvendigt at komme nødstedte personer til undsætning.

[1] EUT L 105 af 13.4.2006, s. 1.

[2] EUT L 326 af 13.12.2005, s. 13.

(8) I henhold til folkeretten skal enhver stat pålægge kaptajnen på et skib, som fører dens flag, at yde hjælp til enhver person i livsfare, som findes på havet, og hurtigst muligt komme nødstedte personer til undsætning, for så vidt det kan ske uden alvorlig fare for skibet, besætningen eller passagererne. Hjælpen bør ydes, uanset hvilken nationalitet og status de personer, der har behov for hjælp, har, og uanset under hvilke omstændigheder de bliver fundet.

(9) For at sikre bedre koordinering mellem de medlemsstater, der deltager i operationerne, i sådanne situationer, og med henblik på at lette gennemførelsen af sådanne operationer, bør denne afgørelse indeholde ikke-bindende retningslinjer. Denne afgørelse bør ikke berøre eftersøgnings- og redningsmyndighedernes ansvar, herunder ansvaret for at sikre, at samordning og samarbejde finder sted på en sådan måde, at de reddede personer kan bringes til et sikkert sted.

(10) Denne afgørelse respekterer de grundlæggende rettigheder og overholder de principper, der anerkendes navnlig i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder, særlig retten til menneskelig værdighed, forbuddet mod tortur og umenneskelig eller nedværdigende behandling eller straf, retten til frihed og sikkerhed, non-refoulement, forbuddet mod forskelsbehandling og barnets rettigheder. Afgørelsen bør anvendes af medlemsstaterne i overensstemmelse med disse rettigheder og principper.

(11) Målene for denne afgørelse, nemlig at vedtage supplerende regler om den overvågning af søgrænserne, som foretages af grænsevagter under agenturets samordning, kan ikke i tilstrækkelig grad opfyldes af medlemsstaterne på grund af forskellene i deres love og praksis og kan derfor på grund af operationernes multinationale karakter bedre nås på EU-plan; Unionen kan derfor træffe foranstaltninger i overensstemmelse med nærhedsprincippet, jf. artikel 5 i traktaten. I overensstemmelse med proportionalitetsprincippet, jf. nævnte artikel, går denne afgørelse ikke ud over, hvad der er nødvendigt for at nå disse mål.

(12) I medfør af artikel 1 og 2 i protokol nr. 22 om Danmarks stilling, der er knyttet som bilag til traktaten om Den Europæiske Union og til traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde, deltager Danmark ikke i vedtagelsen af denne afgørelse, som ikke er bindende for og ikke finder anvendelse i Danmark. Inden seks måneder efter at Rådet har vedtaget denne afgørelse til udbygning af Schengenreglerne, træffer Danmark afgørelse om, hvorvidt det vil gennemføre denne afgørelse i sin nationale lovgivning, jf. artikel 4 i nævnte protokol.

(13) For så vidt angår Island og Norge udgør denne afgørelse en udvikling af de bestemmelser i Schengenreglerne, jf. aftalen indgået mellem Rådet for Den Europæiske Union og Republikken Island og Kongeriget Norge om disse to staters associering i gennemførelsen, anvendelsen og udviklingen af Schengenreglerne [1], der henhører under det område, der er nævnt i artikel 1, litra A, i Rådets afgørelse 1999/437/EF [2] af 17. maj 1999 om visse gennemførelsesbestemmelser til nævnte aftale.

(14) For så vidt angår Schweiz udgør denne afgørelse en udvikling af de bestemmelser i Schengenreglerne, jf. aftalen mellem Den Europæiske Union, Det Europæiske Fællesskab og Det Schweiziske Forbund om Det Schweiziske Forbunds associering i gennemførelsen, anvendelsen og udviklingen af Schengenreglerne [3], der henhører under det område, der er nævnt i artikel 1, litra A, i afgørelse 1999/437/EF sammenholdt med artikel 3 i Rådets afgørelse 2008/146/EF [4] af 28. januar 2008 om indgåelse af nævnte aftale på Det Europæiske Fællesskabs vegne.

(15) For så vidt angår Liechtenstein udgør denne afgørelse en udvikling af de bestemmelser i Schengenreglerne, jf. den protokol, der er undertegnet mellem Den Europæiske Union, Det Europæiske Fællesskab, Det Schweiziske Forbund og Fyrstendømmet Liechtenstein, om Fyrstendømmet Liechtensteins tiltrædelse af aftalen mellem Den Europæiske Union, Det Europæiske Fællesskab og Det Schweiziske Forbund om Det Schweiziske Forbunds associering i gennemførelsen, anvendelsen og udviklingen af Schengenreglerne, der henhører under det område, der er nævnt i artikel 1, litra A, i afgørelse 1999/437/EF sammenholdt med artikel 3 i Rådets afgørelse 2008/261/EF [5] af 28. februar 2008 om undertegnelse af nævnte protokol på Det Europæiske Fællesskabs vegne.

(16) Denne afgørelse udgør en udvikling af de bestemmelser i Schengenreglerne, som Det Forenede Kongerige ikke deltager i, jf. Rådets afgørelse 2000/365/EF af 29. maj 2000 om anmodningen fra Det Forenede Kongerige Storbritannien og Nordirland om at deltage i visse bestemmelser i Schengenreglerne [6]. Det Forenede Kongerige deltager derfor ikke i vedtagelsen af denne afgørelse, som ikke er bindende for og ikke finder anvendelse i Det Forenede Kongerige.

(17) Denne afgørelse udgør en udvikling af de bestemmelser i Schengenreglerne, som Irland ikke deltager i, jf. Rådets afgørelse 2002/192/EF af 28. februar 2002 om anmodningen fra Irland om at deltage i visse bestemmelser i Schengenreglerne [7]. Irland deltager derfor ikke i vedtagelsen af denne afgørelse, som ikke er bindende for og ikke finder anvendelse i Irland.

---

[1] EFT L 176 af 10.7.1999, s. 36.
[2] EFT L 176 af 10.7.1999, s. 31.
[3] EUT L 53 af 27.2.2008, s. 52.
[4] EUT L 53 af 27.2.2008, s. 1.
[5] EUT L 83 af 26.3.2008, s. 3.
[6] EFT L 131 af 1.6.2000, s. 43.
[7] EFT L 64 af 7.3.2002, s. 20.

(18) Udvalget for Schengengrænsekodeksen, som blev hørt den 19. oktober 2009, afgav ikke nogen udtalelse, hvilket havde til følge, at Kommissionen i henhold til artikel 5a, stk. 4, litra a), i Rådets afgørelse 1999/468/EF af 28. juni 1999 om fastsættelse af de nærmere vilkår for udøvelsen af de gennemførelsesbeføjelser, der tillægges Kommissionen [1], forelagde Rådet et forslag til de foranstaltninger, der skulle træffes, og samtidig fremsendte det til Europa-Parlamentet —

VEDTAGET DENNE AFGØRELSE:

Artikel 1

Overvågningen af de ydre søgrænser inden for rammerne af det operative samarbejde mellem medlemsstaterne, der samordnes af Det Europæiske Agentur for Forvaltning af det Operative Samarbejde ved EU-medlemsstaternes Ydre Grænser (»agenturet«), finder sted i henhold til reglerne i del I i bilaget. Disse regler og de ikke-bindende retningslinjer, der er indeholdt i del II i bilaget udgør en del af den operative plan, der udarbejdes for hver operation, der samordnes af agenturet.

Artikel 2

Denne afgørelse er rettet til medlemsstaterne i overensstemmelse med traktaterne.

Udfærdiget i Luxembourg, den 26. april 2010.

På Rådets vegne
M. Á. MORATINOS
Formand

[1] EFT L 184 af 17.7.1999, s. 23.

BILAG

DEL I

Regler for operationer ved søgrænser, der samordnes af agenturet

1. **Generelle principper**

1.1. Foranstaltninger, der træffes med henblik på overvågningsoperationen, gennemføres i overensstemmelse med grundlæggende rettigheder og på en sådan måde, at der ikke er nogen sikkerhedsrisiko hverken for de personer, der standses eller reddes, eller for de deltagende enheder.

1.2. Ingen personer sættes i land eller overdrages på anden vis til myndighederne i et land, der overtræder princippet om non-refoulement, eller hvorfra den pågældende risikerer at blive udvist eller tilbagesendt til et andet land, der overtræder dette princip. Med forbehold af punkt 1.1 skal de standsede eller reddede personer informeres på en passende måde, så de kan oplyse om eventuelle grunde til at antage, at landsætning på det foreslåede sted vil være i strid med princippet om non-refoulement.

1.3. Under hele operationen tages der hensyn til de særlige behov, som børn, ofre for menneskesmugling, personer med behov for akut lægehjælp, personer med behov for international beskyttelse og andre særligt udsatte personer har.

1.4. Medlemsstaterne sikrer, at grænsevagter, der deltager i overvågningsoperationen, er blevet uddannet med hensyn til de relevante bestemmelser i menneskeretten og flygtningeretten og har kendskab til den internationale ordning for eftersøgning og redning.

2. **Opbringning**

2.1. Når skibet eller et andet fartøj (i det følgende benævnt »skibet«) opdages, sejles der tættere på det for at konstatere dets identitet og nationalitet, og under afventning af yderligere foranstaltninger overvåges det på sikker afstand. Der sendes straks oplysninger om skibet til det koordinationscenter, som er oprettet i forbindelse med og med henblik på den operation til søs, som samordnes af agenturet.

2.2. Hvis skibet skal til at sejle ind i eller er sejlet ind i en medlemsstats tilstødende zone eller territorialfarvande, og den pågældende medlemsstat ikke deltager i operationen, sendes der oplysninger om skibet til koordinationscentret, der videresender oplysningerne til den pågældende medlemsstat.

2.3. Oplysninger om skibe, der er under mistanke for ulovlig virksomhed til søs, der falder uden for rammerne af operationen, kommunikeres til koordinationscentret, der videresender oplysningerne til den eller de berørte medlemsstater.

2.4. Foranstaltninger, der træffes under overvågningsoperationen over for skibe eller andre fartøjer, med hensyn til hvilke der er rimelig grund til mistanke om, at de medfører personer, der har til hensigt at omgå kontrollen ved grænseovergangsstederne, kan bestå i:

a) at anmode om oplysninger og dokumentation om skibets ejer, dets registrering og forhold vedrørende rejsen samt om de ombordværendes identitet, nationalitet og andre relevante oplysninger om dem

b) at standse, borde og ransage skibet, dets ladning og de ombordværende samt at udspørge de ombordværende

c) at oplyse de ombordværende om, at de ikke har ret til at passere grænsen, og at personer, der styrer fartøjet, kan ifalde straf for at have fremmet rejsen

d) at beslaglægge skibet og pågribe ombordværende

e) at pålægge skibet at ændre kurs ud af eller mod et andet bestemmelsessted end territorialfarvandene eller den tilstødende zone, eskortere fartøjet eller sejle med i fartøjets nærhed, indtil skibet er på en sådan kurs

f) at føre skibet eller de ombordværende til et tredjeland eller på anden måde overdrage skibet eller de ombordværende til myndighederne i et tredjeland

g) at føre skibet eller de ombordværende til værtsmedlemsstaten eller til en anden medlemsstat, der deltager i operationen.

2.5. Foranstaltningerne i punkt 2.4 bør træffes på følgende betingelser:

2.5.1. Territorialfarvande og den tilstødende zone

2.5.1.1. Foranstaltningerne i punkt 2.4 træffes med værtsmedlemsstatens tilladelse og i overensstemmelse med de instrukser, denne har givet den deltagende enhed gennem koordinationscentret. Med henblik herpå underretter den deltagende enhed gennem koordinationscentret værtsmedlemsstaten om, hvorvidt kaptajnen på det opbragte fartøj har bedt om, at en diplomatisk eller konsulær repræsentant for flagstaten underrettes.

2.5.1.2. Operative aktiviteter i territorialfarvandene eller den tilstødende zone i en medlemsstat, der ikke deltager i operationen, bør udføres i overensstemmelse med kyststatens tilladelse. Koordinationscentret informeres om al kommunikation med kyststaten og om den efterfølgende fremgangsmåde.

2.5.2. Det åbne hav uden for den tilstødende zone

2.5.2.1. Hvis skibet fører en medlemsstats flag eller bærer en medlemsstats registreringsmærke, og den pågældende medlemsstat deltager i operationen, træffes foranstaltningerne i punkt 2.4 efter tilladelse fra flagstaten. Den nationale embedsmand, som repræsenterer den pågældende medlemsstat i koordinationscentret, har lov til at give eller fremsende en sådan tilladelse.

2.5.2.2. Hvis skibet fører en medlemsstats flag eller bærer en medlemsstats registreringsmærke, og medlemsstaten ikke deltager i operationen, eller hvis skibet fører et tredjelands flag eller bærer et tredjelands registreringsmærke, anmodes flagstaten om at bekræfte registreringen ad de rette kanaler, og hvis nationaliteten bekræftes, anmodes flagstaten i henhold til Palermoprotokollen om bekæmpelse af smugling af migranter om tilladelse til, at der træffes foranstaltninger i henhold til punkt 2.4.

Koordinationscentret informeres om al kommunikation med flagstaten.

2.5.2.3. Hvis der, selv om skibet fører fremmed flag eller nægter at vise sit flag, er rimelig grund til mistanke om, at skibet i realiteten har samme nationalitet som den deltagende enhed, foretager den deltagende enhed en kontrol af skibets ret til at føre sit flag. Med henblik herpå kan den sende en båd under kommando af en officer til skibet, der er under mistanke. Hvis mistanken består, efter at dokumenterne er blevet kontrolleret, foretager den deltagende enhed yderligere undersøgelser om bord på skibet, som udføres så hensynsfuldt som muligt. Det land, hvis flag skibet angiver at føre, kontaktes ad de rette kanaler.

2.5.2.4. Hvis der, selv om et skib fører et fremmed flag eller nægter at vise sit flag, er rimelig grund til mistanke om, at skibet i realiteten har samme nationalitet som en anden medlemsstat, der deltager i operationen, udføres kontrollen af skibets ret til at føre sit flag efter tilladelse fra den pågældende medlemsstat. Den nationale embedsmand, som repræsenterer den pågældende medlemsstat i koordinationscentret, har lov til at give eller fremsende en sådan tilladelse.

Hvis mistanken vedrørende skibets nationalitet i ovennævnte tilfælde viser sig at være begrundet, træffes der foranstaltninger i henhold til punkt 2,4 på de i punkt 2.5.2.1 fastsatte betingelser.

2.5.2.5. Hvis der er rimelig grund til mistanke om, at skibet er uden nationalitet eller kan sidestilles med et skib uden nationalitet, foretager den deltagende enhed kontrol af skibets ret til at føre sit flag. Med henblik herpå kan den sende en båd under kommando af en officer til skibet, der er under mistanke. Hvis mistanken består, efter at dokumenterne er blevet kontrolleret, foretager den deltagende enhed yderligere undersøgelser om bord på skibet, som udføres så hensynsfuldt som muligt.

Der træffes foranstaltninger i henhold til punkt 2.4, hvis mistanken om, at skibet ikke har nogen nationalitet, viser sig at være begrundet, og der er rimelig grund til mistanke om, at skibet er impliceret i menneskesmugling ad søvejen, jf. protokollen om bekæmpelse af menneskesmugling til lands, ad søvejen og ad luftvejen til supplering af De Forenede Nationers konvention om bekæmpelse af grænseoverskridende organiseret kriminalitet.

Et skib er uden nationalitet eller kan sidestilles med et skib uden nationalitet, hvis det ikke af nogen stat har fået tillagt retten til at føre dens flag, eller hvis det sejler under to eller flere staters flag og anvender dem efter bekvemmelighed.

2.5.2.6. Under afventning af tilladelse fra flagstaten eller i mangel heraf overvåges skibet på sikker afstand. Der træffes ikke andre foranstaltninger uden flagstatens udtrykkelige tilladelse, undtagen foranstaltninger, der er nødvendige for at afværge overhængende fare for menneskeliv, jf. punkt 1 i del II, eller foranstaltninger, der træffes i henhold til relevante bilaterale eller multilaterale aftaler, eller medmindre skibet er sejlet ind i den tilstødende zone.

DEL II

Retningslinjer for eftersøgnings- og redningssituationer og for ilandsætning i forbindelse med operationer ved søgrænser, der samordnes af agenturet

1. **Eftersøgnings- og redningssituationer**

1.1. Forpligtelsen til at komme nødstedte personer til undsætning til søs efterkommes af medlemsstaterne i overensstemmelse med gældende bestemmelser i internationale konventioner om eftersøgnings- og redningssituationer og i overensstemmelse med krav vedrørende overholdelse af grundlæggende rettigheder. Deltagende enheder skal yde hjælp til ethvert fartøj og enhver person, der er i havsnød, uanset den pågældende persons nationalitet og status, og uanset under hvilke omstændigheder den pågældende findes.

1.2. Når den deltagende enhed under grænseovervågningsoperationen står over for en situation, hvor et skibs eller en af de ombordværendes sikkerhed er uvis eller giver anledning til bekymring, bør den deltagende enhed snarest muligt fremsende alle de foreliggende oplysninger til det redningskoordinationscenter, som er ansvarligt for det efterforsknings- og redningsområde, hvor situationen er opstået.

Hvis redningskoordinationscentret i det tredjeland, som er ansvarligt for eftersøgnings- og redningsområdet, ikke besvarer den underretning, den deltagende enhed har sendt, bør den deltagende enhed kontakte redningskoordinationscentret i værtsmedlemsstaten.

Under afventning af instrukser fra redningskoordinationscentret bør de deltagende enheder træffe alle egnede foranstaltninger til at varetage de pågældende personers sikkerhed.

1.3. De deltagende enheder bør tage alle relevante forhold i betragtning og meddele deres vurdering til det ansvarlige redningskoordinationscenter, særligt med angivelse af:

a) om der er anmodet om hjælp

b) skibets sødygtighed og sandsynligheden for, at skibet ikke vil nå frem til sit endelige bestemmelsessted

c) antallet af passagerer i forhold til skibstypen (overlast)

d) om der er de forsyninger til rådighed (brændstof, vand, mad osv.), som er nødvendige for at nå ind til en kyst

e) om der er kvalificeret mandskab og kommando på skibet

f) om der er sikkerheds-, navigations- og kommunikationsudstyr

g) om der er passagerer med behov for akut lægehjælp om bord

h) om der er døde passagerer om bord

i) om der er gravide kvinder eller børn om bord

j) vejr- og havforhold.

1.4. Hvorvidt der foreligger en nødsituation, afhænger ikke udelukkende af og bør ikke afgøres udelukkende på grundlag af, om der er anmodet om hjælp.

Når de ombordværende nægter at tage imod hjælp, selv om skibet ser ud til at være i en nødsituation, bør den deltagende enhed informere redningskoordinationscentret og fortsætte med at opfylde sin omsorgspligt ved at træffe alle foranstaltninger, der er nødvendige for at varetage de pågældendes sikkerhed, og samtidigundgå at gøre noget, der kunne forværre situationen eller forøge risikoen for tilskadekomst eller tab af menneskeliv.

1.5. Koordinationscentret for operationen bør hurtigst muligt informeres om al kontakt med redningskoordinationscentret og om den fremgangsmåde, den deltagende enhed har fulgt.

1.6. Hvis skibet ikke eller ikke længere kan anses for at være i en nødsituation, eller eftersøgnings- og redningsoperationen er afsluttet, bør den deltagende enhed genoptage operationen, jf. del I, i samråd med koordinationscentret for operationen.

2. **Ilandsætning**

2.1. Den operative plan bør præcisere, hvordan ilandsætning af de standsede eller reddede personer skal foregå i overensstemmelse med folkeretten og gældende bilaterale aftaler. Den operative plan pålægger ikke medlemsstater, der ikke deltager i operationen, nogen forpligtelser.

Uden at dette berører redningskoordinationscentrets ansvar, og medmindre andet er præciseret i den operative plan, bør ilandsætning i det tredjeland, som skibet, der medfører de pågældende, er afrejst fra, eller gennem hvis territorialfarvande eller eftersøgnings- og redningsområde skibet er rejst, prioriteres, og hvor dette ikke er muligt bør ilandsætning i værtsmedlemsstaten prioriteres, medmindre det er nødvendigt at handle på anden vis af hensyn til disse personers sikkerhed.

2.2. Koordinationscentret bør informeres, hvis der er personer som omhandlet i punkt 1.2 i del I til stede på skibet, og det bør videresende disse oplysninger til de kompetente myndigheder i værtsmedlemsstaten. Det bør i den operative plan på grundlag af disse oplysninger fastsættes, hvilke opfølgende foranstaltninger der kan træffes.